

Megjelenik a Társalkodóval minden héten kétszer: t. i. vasárnap és esütörtökön előfizetheti helyben a szerkesztő's kiadó tulajdonosnál uri utca 453dik sz. alatti Trattner-Károlyi ház első emeletében, egyebütt pedig minden királyi posta-hivatalnál. Az ausztriai birodalomba vagy külföldi tartományokba kívántató példányok iránt csupan a bécsi es. főpostahivatal utján történhetik a megrendelés. Az Értesítőben mindenféle hirdetésny felvétetik 's pontosan és jutányosan közöltetik.

October 1jétől dec. végelg terj. évnegyedi folyamára kettős testvérlapunknak előfizethetni Országgyűlésünknek f. eszt. november elején megnyitandása miatt is Budapesten borítéktalanul 2 ft. 40 krral, borítékosan 3 ft. 10 krral, postai küldésnél pedig: 3 ft. 40 krral pengőben minden kir. postán vagy szerkesztő hivatalunknál Pesten uri utca 453d. sz. a. Trattner-Károlyi ház első udvara első emeletén.

Jelenkor és Társalkodó szerkesztősége.

FOGLALAT. Magyarország és Erdély. (Kinevezések, előléptetések, követválasztások. I. Az öszpontosítá tümenényei az alkotmányosság terén. Budapesti napló. Törvényhatóságok: Pestmegye (főispáni ünnepélyes székfoglalás, és követválasztás.) Liptómege tisztújító és követválasztó, Borsodmege követválasztó, és utasító; Zágráb és Varasdmegyék utasító közgyűléseik; Pestváros követválasztása. Erdélyi országgyűlés.)
Külföld (Amerika, Portugália, Spanyolország, Anglia, Franciaország, Olaszország, Oroszország, Törökország.)
Értesítő.

MAGYARORSZÁG ÉS ERDÉLY.

Ó es. 's ap. kir. felsége Úr m é n y i József tolnamegyei főispánt a' legközelebb tartandó országgyűlés idejére helyettes kir. főajtóknemesterré, Zichy Jenő grófot pedig helyettes kir. főlovászmesterré kinevezni legkegy. méltóztatott.
A főngu magy. kir. udv. kancellariánál Jurkovich Mityás halála által megürült valóságos udv. ügyvivőségre Balaassa István, a' ngmu kir. hétszemélyes táblánál megüresült igazgatóságra pedig Heranus János eddigi igaztatói segéd lón érdemestve.

KÖVETVÁLASZTÁSOK. *Liptó részéről:* Szentiványi Jenő első alisp. és Rakovszky Mórész második alispán. *Temeséről:* Szabó Antal első alispán és Lukács Ignác főjegyző. *Zólyoméről:* Ruttkay István főjegyző és Ósztróuczky Géza tszlib. főjegyző. *Pestmegyéről:* Szentkirályi Mórész első alispán és Kossuth Lajos *Nyitraéről:* Tarnóczy Kázmér e. alispán és Majláth Imre tb.; *Szepeséről:* Jóny Vince alispán és Kraay Mksa főjegyző. *Sopronyéről:* Simon János alispán és Pál János tb.; *Kővárvidékéről:* Pap József és Buda Sándor. *Csongrád-éről:* Babarcsy Antal helytsági tan. és Temesváry István e. alispán. *Heres-Külső-szolnokéről:* Schenő László tszlib. főjegyző és Radics Miklós tszlib. aljegyző. *Zemplén-éről:* Lónyay Gábor tb. és gr. Andrássy Gyula. *Békés-éről:* Tomcsányi József alispán és Tor más y János főjegyző. *Ugocsáról:* Egry János e. alispán és Ujhelyi Sándor tb. *Fiume követ:* Priviczér István, fiumei első kir. váltó- és keresk. törvszék elnöke és Tosoni József Agoston, magy. tengermell. kir. korm. szék ülnöke. *Buccarié:* Smarich Bertalan, fiumei e. b. váltó 's keresk. törvszék ülnöke. *Jászkság-éről:* Szulha Imre nádori kap. és Kenéz Mihály számvevő. *Hajdukerület-éről:* Fogthúti János alispán és Kövér György tb. *Debreczen-éről:* Komlóssy László várostanácsos és főkap., és Sáp y Sámuel vál. polgár és ügyvéd. *Kassa-éről:* Baranya István és Winkler Károly díosgyóni kam. praefectus. *Sz. Fehérvár-éről:* Haader Pál városbíró és Köny József várostanácsos. *Nagyszombat-éről:* Pitróff János polgármester és Kaizer József főjegyző. *Ujvidék-éről:* Hergler Pál és Hadzsics Ján. tanácsnokok. *Kaproncz-éről:* Ferenőzy József tan. *Poszegy-éről:* Veber Károly eszéki posta adm. *Szabadkáról:* Kulancsics István főkapitány és Zomboresevics Vince városi főnyos. *Lőcséről:* Szőnyey Károly főjegyző és Dolevics Zsigmond kan. *Szepes-éről:* Andreánszky Menyhért kan. *Székesfehérvár-éről:* Pendl Ferencz kam. *Pestváros-éről:* Koller Ferencz tan. és Károlyi István vál. polgár. *Mosonmegyéről:* Széchenyi István gróf közfelkeltással és Króner Lajos alispán.

Az öszpontosítás tümenényei az alkotmányosság terén I.

Azon mozgás, mely a' társadalom életjelenségét teszi, kettős erőnek következtvénye, melyek egyike a' státusegység és rend; másika az egyedi szabadság forrása. Első a' közvetett közérdekből, második a' közvetlenből veszi táplálékát. Mind kettő egyiránt fontos, egyiránt érdekes, mert e' kettős erő egymásra hatásából származik a' status élettereje. A' világtörténet minden korszaka mutatja, hogy valahányszor ezen erők a' társasági szerződés elvei 's így alkotmányos szabályok szerint hatotak egymásra, az állomány mindig a' jólét és szabadság áldásiban részesült; ellenben egyiknek korlátlan tul terjedése mindig abnormis állapotot idézett elő, még pedig egyiknek győzelméből mindig anarchia, szétbomlás, bellum omnium contra omnes; a' másikkal egyedüli uralmából pedig despotia, szolgaság, élettelenesség következett. Mindjárt első pillanatra is láthatni, hogy ezen erők igen ritkán voltak egymással normalis 's így rendes mozgást előidéző viszonyban; mert leggyakrabban az egymásra hatás nem egy

kívánt közczélra működés, hanem oly küzdelem volt, mely után mindig egyik vagy másikkal győzelme lón a' következtvény. Ezen kettős erő a' jelen század polgárisult világában oly tümenényeket mutatott fel, minők a' régibb történetekben példa-nélküliek.

Hajdan szintugy mint ma egyik erő organuma a' kormány volt, másikkal a' pártok, 's ezek viszonyai szerint az erők különböző combinatiójából—különbözölő alakult a' státusegység. Ha ezt illetőleg a' lefolyt időkre visszapillantunk, át kell látnunk, hogysok állomány szerkezetében hibának kellett lenni; mert a' nevezett kettős erő közül majd mindig egyik erő győzelmeskedett és zsarnok hatalommá vált 's a' meghódított szolga kénytelen volt magát kegyelemre megadni.

A' dolgok illy állása mellett az emberiség lassan, öntudat nélkül, de még is fejlődött, mert a' gyakori rázadalmak mintegy löktetve tovább és tovább emelték a' valódi polgárisulás ösvényén, 's a' nép némelykora bár pillanatszerű győzelme világitólag hatott az emberiségre. Illy befolyása volt többek közt az angol forradalomnak, illyen az amerikai szabadság-háborúnak, illyen a' mindezeknél nagyobb rázkodtatást okozó francia forradalomnak. Az utóbbiban rejlt sokoldalú tanulság mind a' népek mind a' kormányokra nézve rendkívül nagy fontosságú, 's hasznosságával majd az egész emberiség történetével fölér. De mennyivel nagyobb volna ezen tanulság akkor, ha maga a' francia nemzet a' forradalom mámore—a' minden kedélyek és szenvedélyek felizgatása után ott állapodik meg, hova erős küzdelmek által kivívott pályateréről—a' esend és béke malasztjai közt juthatott volna. Sajnos hogy ez nem így történt, de nem is történhetett.

Franciaországban forradalom közben és után minden elme fölizgatva, a' történeti jogok szétszaggatva, a' szabadság bajnokai felszabadítva, az állandóság elemei szétrombolva levén, a' haza organizatiójára nem maradt semmi egyéb, mint az ész világa, mely előtt egy állott a' státus, mint egy tabula rasa 's ugyanazért annak organizatiójában egyik kísérlet a' másikat érte 's mielőtt egyik terv meggyökerezhetett volna, már más által tolatott félre. Ugy látszik azonban, hogy a' forradalom kezdete óta legközönségesebb volt azon törekvés, miszerint azon erő, mely által a' kormányok minden időben oly nagy hatalomra tudtak vergődni, kezeikből kivételve a' nép részére sajátításék el. Angolhon alkotványa, annak tartóssága 's töménytelen kétségbe nem hozható előnye mindezekre nem csekély befolyással bírhattak. A' kísérlet megtéttett, de megtéttett azon különbséggel, hogy a' mi Angolhonban legfőbb dolog volt, ez Franciaországban elmellőztetett, vagy még inkább ugyanaz, az alkotmányosság árnyékoldalának tekintetvén—elhárított. Ez véleményem szerint a' francia centralisatio genesisé, 's ez egyszersmind, valamelyik jelesebb író kifejezése szerint a' salak, mely a' forradalom tiszta gyöngyeit magában rejtve használhatatlanná teszi.

A' végeredvényre emelt alkotmányos öszpontosításnak kezdője Franciaország, de épen e' miatt egész alkotványa még mindig csak úgy áll, mint egy törvényhozási kísérlet, mellyen még egészen hiányzik az idő 's események szentesítése.

Sőt azon igen rövidke mult is, mely fölötte vészterhes fellegként borong, annak hitelét eddig inkább csak esökkenteni volt képes—'s ez oka: hogy Európa már is szünni kezd a' francia forradalmat úgy tekinteni, mint az újabb polgárisodás organumát.

Az öszpontosítási rendszer a' francia forradalom legelső megváltója volt, mellynek is első indítványzója Siéyes megvettvén mind Montesquieu történeti, mind Rousseau logikai iskoláját, egy a' demokracia elvein nyugvó képviselöti rendszert igyekezett a' monarchia elveivel kiengesztelni. Illy rendszer-megalapításra mindenekelőtt a' középírendet akarta jogaiban biztosítani, 's a' végett azt nemzetté emelni. Erre ezéltak a' rendek eltörlése, a' községi tábla felállítása 's mindenek fölött a' tartományok eltörlése 's az országnak departementokra osztása. Ez utób-

bi tétemény Siéyes teoriájának legfőbb resultatuma, de mely alig vétetett teljesedésbe, már is Siéyes elhallgatott és sokáig öt többé sem Mirabeau hatalmas szózata, sem tisztelöji egész seregének bizalmas kérelmei 's ösztönzése nem bírhattak véleménye nyilvánítására. Bár minek tulajdonítottassék is ezen elhallgatás, legfőbb oka más nem lehetett, mint az előtte elméletben oly tisztán álló centralisatió, oly minden oldalról, mind társadalmi, mind kormányzati, mind pedig közigazgatási tekintetben, szomorú következtvései. Siéyes megérte elméletének intézetekké valóstítása gyönyörét; de látta egyszersmind, hogy azok kezdetben csak a' pusztító forradalomnak nyujtottak táplálékot, látta azután hogy azok a' világhódító Napoleon alatt a' zsarnok hatalom eszközévé váltak, látta később, hogy azok a' hajdani dynastia rehabilitatióját nem bírták erővel gátolhatni, 's a' mit első elhallgatása után 40 évvel később látott, nem kevesebb lehetett megnyugtató, mert ekkor láthatta legvilágosabban, hogy azok sem a' népek, sem a' kormányknak annál, mivel azok a' forradalom kezdetén bírtak, semmivel nagyobb biztosítékot adni nem képesek. De az elaggottnak szemei gyöngébbek valának 's nem esuda hogy büszkeséggel nézett vissza mindenestre nagyszerű munkájára. — Siéyes indítványának valóstítása megtölte a' provinciális szellemet 's megsemmisítette a' municipális életet. Ezóta az alkotvány mindinkább és inkább merül el a' centralisatióba. Mindjárt forradalom kezdetén a' községi vagyonok eladattak 's ezeket ma jövedelemmel a' státus látja el, 's adósságaikat is a' státus vállalta el. De ez már magában is szerfölött elhibázott intézkedés volt; mert mind ezen testületek jövedelmeit, mint az ipar és törekvés nagyobb ingerét a' községeknek meghagyni tanácsosabb; valamint nem volna soha is tanácsos, sem igazságos egyesek között vagyon-közösséget eszközölni. Azonban ama balfogás meg is hozta maga gyümölcseit, midőn is a' községi vagyonok közösekké tételével a' communismus első csirái tételtek le, mely után az általános communismusra törekvés az előbbinek egészen természetes következtvése.—Hogy ennek illy előztvények után socialis térteni megkísértése is sokáig nem maradhatott el, szinte igen természetes.

A' fenebbi intézkedésnek azonban legrosszabb oldala az, hogy ma az által a' községek és tartományok a' legszigorubb gyámság alá vannak igazva. Minden itélő 's végrehajtó tekintély a' centralis adminisztratió kezeiben van, a' nép semmi önelektvésben nem részesül 's minden actív hatalma csak a' választásban 's az is csak egy aránylag csekély számú szoros qualificatiók által kiváltságosított polgárok választási jogában áll. És ezen körülményben rejlik egyfelől eddigi fenmaradhatásának oka, másfelől az egész rendet felbomlással fenyegető veszély. Ugyanis a' jelen korlátok között egy erélyes kormány arra még nagy befolyást gyakorolhat 's magát az egész rendet fenttarthatja, de azt jövedőre is biztosítani alig ha képes leend. Ezen rend mellett az adminisztratió korlátlan 's a' nép nagyobb része az alkotmányos szabadságból majd teljesen ki van zárva, innen a' képviselöti tábla a' nép csak egy igen kis részét vagy is inkább csak saját érdekeit képviseli 's így az mintegy chambre de monopol (egyedárusági kamra) az egész nemzet képviselöjének 's akarátja tolmácslöjának címét bizonynyal igen méltatlanul használja; e' mellett a' sajtó szabadon működik, a' suffrage universel szünteleni igazgatások tárgya, 's pedig könnyű átlátni, hogy ezen agitatiók örökké sikeretlenek nem maradhatnak, valamint azt is, hogy a' választási jog terjesztésével a' rend mindinkább és inkább veszélyeztetve van. Ugyanazért a' választási jog terjesztését gátolni a' kormány főbb gondjai közé tartozik, a' népet pedig annak terjesztésére saját érdekei ösztönzik, mi miatt e' kérdés fölött a' kormány és néppártok ellenségesen állanak egymással szemközt—melly után a' véggyőzelem sokáig el nem maradhat. Mellyik leend a' győztes? az bizonytalan, de bizonyos az, hogy a' conservativ eszmékkel a' kormány, radicalokkal a' nép fog győzni, 's e' győzelem egyikével a' szabadság, másikkal a' rend esik áldozatul. Ezen eredvé-

nyek közül egyik vagy másik annyival is inkább elmaradhatlan, mivel az ide vezető küzdelem, a béke napjaiban is nyerhet megfoganszást. (Folyt. köv.) Kovács Károly.

BUDAPESTI NAPLÓ.

Kedves kötelességünk a mindennapiság sodrából kiemelkedve emlékezni tettekről, melyek nemesik ritkaságunknál, de hazafiasságunknál fogva is megérdemlik figyelmünket. Eszterházy Pál hg. nemzeti muziumunkat legközelebb két nevezetes és jeles tömbbel (gruppé) ajándékozta meg. Az első Venus és Amor, carrarai márványból Tadoliné egyik remeke; másik azon jelenet, midőn Metabus a volscok királya, elűzése után leányát Camillát nyilazni tanítja, — mint tudjuk, gyermeke által is megbosszulandó ellenségit. Emil Laboreur Ferencz-Mikszán műve mellyel Rómában 1820ban készített szinte carrarai márványból. Ezen ajándék — elvonva ez egyszer a hazafiai kötelességek fogalmától — valóban hercegi ajándék, nemcsak azért, mert a művek legalább huszezer pengő forintba kerültek, de mint kivételben is remekművek, diszei lesznek a nemzeti muzeumnak, melly maga erjéből ilyes-ek megvásárlását jelen körülményünk közt nehezen tehetné. Egyesek nagylelkűségére pedig ily kivételes esetek sem jogosítanak, miután korunk annyira korává vált az igék kiszámított megtestesülésének, hogy az ábrándozó álmadozások csupán futó képekként tekinthetők. A nemeslelkű hercegnek hazafiai tette nem szorult magasztaló sorainkra, de hiszünk, hogy magasztos lehetett a hercegnék azon pillanat, mellyben tettének legszebb jutalma, az öntudat, melegen rezgő hazafiai kebelét. Tán a példaadást ösztönző szavakkal kellene kísérnünk, ha szerfölött nagyra nem látnók arra magát a szép példát, hogy csekély szavaink hatását igénybe vennék. Még kedves közleményünkhez kell tennünk, hogy a nagylelkű ajándékozónak gondoskodása még oda is kiterjedt, hogy a gyönyörű faragványok gondos kezek ügyelése alatt érkezzenek rendeltetésük helyére, miokból Herceg György akadémiai szobrász ur felügyelése alá bízva érkeztek meg a művek teljes épségben.

Több oldalról azon kívánat hallatszik, miszerint nemzeti muzeumunkban magyarázó egyedek volna szükségesek. Ezen kívánat magában szép, de ismét a körülmények miatt tán teljes lehetetlen, — nincs egyeb hátra, mint békén bevárni az időt, midőn a müdent korlátozó pénzérő a tárgyak pontos leírását és kinyomatását megengedi, s ekkor a látogatók nem leendő kénytelen a vezető egyhangú lármáján utatkozni, hanem teljes kényelemmel teheti vizsgálódását, vagy jegyzetel, a mint magának tetszik. Tehát türelem uraim, és mindig csak türelem!

Követválasztásunk is végbe ment, voltunk bőségében a tekintetes rendeknek, kiket a dör jó korán nadrágába csipelt. Nagy részvasuton jött a városba, míg némely vasut mellékiek nem batorkodtak a rövidség kényelmét használni, mert mint mondák: hátha a mozdonyvezető a másik párthoz tartozik, — még Vácra vinne őket Pest helyett, vagy a kocsiakat az árokba ugratná. — Beteljesült azon közmondás is, hogy szekeren jött, gyalog ment, mert a teins urakat behozták ugyan vasuton, de kivoksolván magukat gyalog eresztették őket haza. — A bérkocsiosok valóságos két kula csosok valának, mert a milyen tolla volt annak, ki magát vitelni akarta, olyant tüzek felök is. Az egész mulatságot nem annyira a lakosok, mint némely uris és hatvani utcai alakok siratták meg!

Hugo Károly külföldre kénytelen menni kényerkeset miatt. Ez csapás ráknézve magából véve azon helyzetből, hogy drámai legjobb tehetségünk vesztjük el, — második csapás pedig az, hogy az író még mindig a legkeserves állásban van a dicső Magyarhonban. Ide nem keltenek szavak, itt beszélnek a sanyaru körülmények!

A Rökus-kórház előtt kedden reggel egy holt embert találtak, sokan a legközelebbi választás következtényének tulajdoníták, a mi azonban teljes hihetetlen, miután a választás után mind a két párt a legszebb rendben távozt tanyájára, a szombat esti összekocozás pedig nem a Rökus-kórház, hanem a barátok piacán történt, hol azonban szembeszökőbb baj nem történt.

A kerepesi utkövezésen erősen dolgoznak, nem ártana az utca végén bűzhődő posványoktól megtisztítani az utcát, melly a kórház környezetén úgy sem a legtisztább levegőnek fészke.

Nevezetes esetről beszélnek, mellynek részleteivel azonban még egészen nem ösmérkedhetünk meg. Hisz szerint bizonyos báró nevével akar magát agyonlővetni, s minthogy a meglepett nő ezt nem levé, a báró nejt lőtte meg, mellynek nyomán a nő néhány óraí szenvedés után meg is halálozott.

Balassa-Gyarmatról István főherceget Blaskovics ur 2¼ óra alatt öt látoson Vácig röpíté, melly ut különben nyolc órai időt kíván.

A cholera közeledik, — 1831ben nálunk a choleraól csak akkor félték, ha a morbus is vele járt.

A Kislalud-társaság munkássága folytán megjelent, s Eggenberger s fia könyvkereskedésükben megszereshető 48 kron pp. Sophokles színművei fordítá Szücs Dániel első és második kötet. Antigone s Elektra darabokkal. A Kislalud-társaság egyik föltétele levén irodalmunkat, s különösen a színműtant és színművészetet a classikai régiség kincsével megtermékenyíteni; miután az elsőbb célra a Széptani Remekírók gyűjteményével tón kezdetét, az utóbbira a hellen tragédia hőseinek meghonoításával kíván törekedni. Ennek következtében nyujta be a társaság magyar olvasó közönségének e kötetben Antigonet, s Elektrat; amaz a szerző legregőbb darabja, melly az enyészettől megmenekült, mindkettő pedig a legszebbek közül való, miket a nagy költő lángelméje teremtet. Ha a közönség miveltebb része, melly nemcsak a napi divatirány szemlényein kap, hanem élelményt lel a való természet és tiszta

izlés ép s egyszerű művein, s egyszersmind képes az ókor remekeiből az emberi lángész története egyegy cikkelyét kiolvashatni; ha a t oktató kar, mellynek az iskolai erestomathiakon túl a classikai nemzetek mesterműveit közelebből ismerni, s ismertetni erkölcsi kötelessége: a társaságot ez önzéstelen tiszta gyekezetben csak annyira fogják is pártolni, hogy e vállalatokat elviselhető áldozatokkal folytathassa; bizony ígérheti, hogy Sophokles többi darabjai is nem nagy időközökben következni fognak, hogy Euripides megindulása sem fog késni, s midőn a kettőt irodalmunk bíránja, a tragikai háromság kiegészítésére Aischlos sem fog elmaradni. S mi bizony merjük remélni, miként nemzeti nyelvünk s irodalmunk haladásán emelkedésén buzgón esüggő magyar olvasó-közönségünk a társaság ezen szép igyekezetét zsebbe dugott kezekkel nem fogja részvétlenül nézni, hanem mindent — hol kellend azt pártolásával gyámoltandja.

Ugyanekak a Kislalud-társaság által nyomtatva megjelent s könyvkereskedésekben kapható: Tacitus Agricoliája fordítva Szenczy Imrétől; ára egy ezüst huszas.

TÖRVÉNYHATÓSÁGOK.

ISTVÁN CS. KIR. FŐHG. KIR. HELYTARTÓNKNAK PESTMEGYE FŐISPÁNSÁGÁBA ÜNNEPÉLYES IGTATÁSA. Fővárosunk egymásután jelentékes ünnepélyek színhelye. Fontosságát ez élvadás örömapoknak emeli azon jellemök, miszerint nemcsak erélyes korszerű haladásunk s buzgó jobbra törekvésünk hű s tiszta képét mutatják fel, de tükrei egyszersmind azon iránynak, mellyben átalakulásunk nagyszerű műve eszközölték: a legnemesb, legtisztább nemzeties iránynak. Ez képezi zománzfényét magasztos ünnepélyünknek. Sokan boldogoknak érzik magokat, hogy e napokat élük, mert azok egy nemzet boldogabb jövődjének előpercei. Ha elragadónak mondhatni egy győzelmi ünnepet, hasonlót azokhoz, mellyeket a görög vagy római nép ült egykor, midőn borostyánkószorus hadvezérrel diadalujongás közt tért a csatáerről haza: sokkal lelkesítőbb egy nemzeti ünnepély a biztos béke áldásai közepett, midőn egy egész faj zajtalan haladása valamelyik jelenségét teljes megelégtültség s örömsugárzó arcczal ünnepli — feledve pillanatra mindent, mi tán ürmöt keverne örömpoharába — illetén órák gyönyöre fölér mindennel. És egy magyarnak öröme! kinek ha rokonszeny éleszi szivét, nem létezik határa, mértéke magasztos lelkesültségének; nincs a világon kebel, melly tisztábl, fényes lánggal lobogna föl — minden tartalék-gondolat, minden színelés s képmutatás nélkülük ki midőn örövendez, szívének minden rejteke nyilt lapként tárva előtted, s ki — szinte sajnos mondani — tulságosan is jó s engedékeny szokott lenni hasonló pillanatokban. De ez csak nemesszivűségét bizonyítja. — Egyikeül ezen ünnepnapoknak élni fog Pestmegye jegyzőkönyvében s mindnyájunknak, kik jelen valánk szívében folyó hó 16ka, mint István cs. kir. főherceg kir. helytartónk emiltett hatóság kormányzékébe igtatási napja. Környezetve az egész nemzet hű szeretetétül, mellyet magával körutjából hozott s dicső sugárai közt azon reménynek, mellyet lángszelleme hazaszerte gerjesztett, a hon szívében megjelente új lelkesülést idézett elő, kétségkívül nagyobb annál, melly őt távoztában kísérte — merthisz a nagy tenger is nómé a folyamok belé ömlésével s a szeretet és tisztelet láncza is folyást új szemekkel szaporítható. Illyenül vártuk őt megéynk termébe, főnökszékébe törvényes ősi szokás szerint beigtatandót. És szíveink hogy nem csalatkoztak, bizonyítá minden pillanat szeméből, minden szó ajkáról. És e részben örömiünk nem csökkent az által, hogy egy más hasonló nagyságuval kelle osztokodnia, sőt inkább kétszeresé lön. Főns. helytartónkat főispáni méltóságába igtató kir. biztos Ferencz, József, Károly főherceg ő fens. Ferencz, Károly, József ő fens. fels. urunk egyetlen testvérének nagyreményű fia (szül. aug. 18. 1830.) ki ha a gondviselés úgy akarja, nem meszsze jövőben népek boldogítója leend, első pillanatra feltűnő jeles tulajdonival úgy mint meglepő magasztos külsejével elbájola mindnyájunkat egyiránt. Leirhatatlan örömi volt a két főherceg fogadtatása. Mindkettőnek nemzetünk iránt leggyöngédebben bizonyított rokonszenye, azon varázshatalmu szavak, mellyek alkotvány és szabadságunkat illetőleg hangzának le ajkaikról, azon fesztelen s otthonias nyíjas viselet, mellyet körünkben bizonyítottak, biztosság és kényelem, mit érezni látszának, olly lelkesülést szüle mindnyájunkban irántok, hogy azt még csak egy — t. i. koronás fejedelmünk köztünk megjeleneése mulhatná felül. A beszéd, mellyel főherceg kir. biztos ő fensége kedves unokabátyját főispáni hivatalába vezeté, következőleg hangzik:

„Tekintetes karok és rendek! Felsőes urunknak legmagasb kegyelmét, miszerint engem méltóztatott megbízni, hogy fens. kir. helytartó István főherceget ezen ns. vármegye főispáni székébe igtassam, annál nagyobb hálával élvezem, mert e diszes tiszt alkalmat nyujtott nekem e szeretett Magyarországra olly perczen lépni, midőn ez — mint felsőes urunk atyaiszive ohajtja — egy boldog korszak küszöbén áll, s mert tanja lehetek azon köz szeretet-

nek, mellyet fensőes dicső emlékü atyjától öröklött s önmaga fényes tulajdonaival még inkább szilárdított, de tanuja azon közbizodalomnak is, mellyet fensőes magas erényeivel és hazafiai buzgó törekvéseivel magának már is kivívott, mik által biztosíthatva látom nemcsak e nemes vármegye, hanem e szeretett honnak is boldog jövődjét. Királyi megbízatásomhoz képest tehát fensőesedet e nemes vármegye főispáni hivatalába minden ahhoz tartozó hatalommal és joggal felsőes urunk nevében bevezetem, a nemes megye rendeit intvén, hogy a fensőes főherceg kir. helytartót törvényes főispánjoknak ismerjék és intézkedését törvényesabta engedelmességgel teljesítsék.

Magam pedig ünneplni fogom mindig e napot, mellyen fensőesed iránti hű szeretetemnek s a magyar nemzetéhez élelk ragaszkodásomnak nyilvános jelét adhatam. — Ezen, férfias komolysággal s tiszta kiejtéssel elszavalt beszéd után a beigtatott újd. főispán-főherceg legtisztább esengésü ércz hangon következőleg válaszolt:

Üdvözlég főnsőes főherceg körünkben, — üdvözlég itt, hol előbbe dobognak mindnyájunk szívei — szívei a hű magyaroknak, kik királyért s hazáért tántoríthatlan ragaszkodásukban semmi néptől magukat felülmulatni nem engedik. Üdvözlég koronás fejedelmünk egyik legközelebb rokona, ki egykor hivatalba leendesz a népek boldogságaért őseid példájára dicsően működni! Hála legjobb fejedelmünknek, — hála neked felsőes főherceg! — ki közbe jötted által neved az örömet, mellyet érzek, midőn Pestmegye főispáni székét elfoglalom, és kinek ajkairól örömmel hallottuk ez alkalommal zengeni édes hazánk nyelvét. Légy hű érzelmeink tolmácsa ő felsőesedél — légy hódoló köszönetemnek megvivője a trónhoz, — mondd el, hogy itt egy lélekkel egy hanggal kiáltjuk mindnyájan: Eljen a király! — Fogadják még mind azon tisztelt hatóságok, mellyek küldöttük által itt képviselve levén, beigtatásom díszét színtel nevelni kívánták, ezen szomszédias szivességükért őszíntel köszönetemet.

S most tek. karok és rendek! Önökhez fordulok, kikhez egy édes kötelesség mai naptól fogva ismét szorosabb esatol, s midőn elfoglalom ezen elnöki székét, mellyen dicsőült atyámat önök változatlan tisztelete és szeretete környezé, s mellynek az ötven éves felejtetlen hivataloskodása mint egy új fényt köleszönt; — fogadom önöknek (s a boldogult szelleme hallja fogadásomat) miszerint szentebb vágyat nem ismerek, mint az ő példáját hiven követve, azzá lehetni majdan e megyének, mi ő volt; s így hiszem, hogy önök sem fogják megvonni a fűtől azon bizodalmat, mellyel az érdeműs atya iránt mindenkor viseltettek. Részemről kinyilatkoztatom, hogy valamint egy oldalról törvény-adta elnöki jogaimhoz rendítenül fogok minden alkalommal ragaszkodni: szintugy fogom más részről tisztelni tudni önök alkotványos jogait, tisztelni fogom tudni a véleményszabadságot, valamedig ez törvényes korlátok közt nyilatkozik, és így az ellenkező nézetek szabad kifejlését nem nehezíti; — szóval elnöki kötelességim hivatöltése által ő felsőes legkegyelmessb urunk bizalmának, önök várakozásának erőm s tehetségemhez képest megfelelően legszentebb feladásom leend. Ha önök bizodalma velem leend, ha közremunkálásokra számíthatok, akkor derült szemmel merek nézni a jövőbe, sikert ígérni törekvésimnek, szép jövődjöt a megyének, hazámnak, mellyért élek, halok. — A rendek érzelmeit Szaniszló püspök tolmácsolá gyönyörű szerkezetű s derék szavalatú velőszonoklatban, mit Szentkirályi Móríc első alispán nem kevésbbé jeles beszéde követett e tartalommal:

„Cs. kir. örökös főherceg kir. helytartó és főispán, kegyelmes urunk! Felsőszaddal ez előtt apánk és sokunk nagy apák körében foglalta el hercegsőesgednek dicsőült atya azon székét, mellyet hercegsőesged most foglal el; és azon vészteljes időben, mellynek kezdetén trónok sodortattak el, cs. kir. főhercegsőesged atya iránt, mint ezt önmaga helyesen megjegyzé, a magyar nemzet szeretete soha nem csökkent, sőt öregbedett. — Nem azért hozom ezt fel, mintha cs. kir. főhercegsőesged iránt csak egy gondolattal is kevesebb hódolatot és szeretetet éreznék, mint atya iránt atyánk érezték; atyáinktól mi a szeretetet hercegsőesged dicsőült atyjának fia iránt legbecesebb örökségként vettük át. — Nem is azért, mintha főhercegsőesgednek valamely példát kívánnék felmutatni; távol legyen tőlem s tisztú társaimtól, kiknek nevekben szólok, illy felluvalkodás; ezenkívül minden idő megkívánja maga emberét, s a szántóvető, ki a földet a magnak elkészíté, rozsuzal cselekednek, ha akkor is, midőn már a bevetett mag kikelt, a földet folyt szántogatni meg nem szűnnek; — hanem azért: mert tudom, hogy hercegsőesgednek jól esik, ha azon hódolatot, mellyel személye iránt viseltetünk, dicsőült atyjának emléke iránti pietásunkkal vegyülni látja. — És azért, hogy megczáfoljam azon balvéleményt, mellyet sokan kőszakarva terjesztenek: hogy a magyar hiú és könnyelmű. —

Azon arany álmok közül, mellyek most hercegső-

gednek ifju k
hihetőleg sol
kunknak kebl
gen tápláltat
sem fognak a
hercegsőesge
hercegsőesge
zódve: hogy
onnan kirak
Mi, kik
val megbízta
zünk kiegyen
napról napra
maradott lép
feladatut tek
a magyar me
désőtől; tekin
rűlményink k
lányosító m
ezen feladatut
Ezenki
ralkodó ház
legszentebb
Mi csel
ra áll, az idő
helyet sem is
tették; azon
mellyekből ő
fog, míg Euró
ősze nem o
Herce
egészséget, e
hola népek s
mög egyet ki
sovárognak,
legfensőesge
melly él még
szett. Egyéb
a megye pecs
zatosan általn
főherceg k
— A beigtat
minden nyom
jenviharfor
tisztelven, az
tint rendes gy
hány rövid tá
fens. eltávozá
helytartó tan
szavazatát ill
választáskori
zás intézkedé
zó választotts
nyoknak 182
küszöbön áll
nevezetvén k
sen s az élvez
PEST,
jén vagyunk
Már a tegnap
ség gyülekeze
szinü tollas k
dön vasuton
a joggyakorl
(mintegy 400
alkudva a vas
Délut. 2 óra t
uton az üllő t
keresztül hatá
melly ezuttal
kikövetetés á
piacz tág ter
mind kortes m
is perzenkint
néptömeg hu
zások lobog
vetjelölt Sz. M
kor érkeztek
zerek, köztök
sat. s a főzás
be öltözött M
25 zászlóval
sokaság a sz
nemzeti muze
vang. egyházi
ván, váczutcz
a vármegye
s a házablak
Közbenközben

gednek ifjú keblét e' nemzet boldogítása iránt dagasztják, hihetőleg sok el fog enyészni; azon remények, melyek sokunknak kebleikben egy boldogabb jövő iránt már régen tápláltak, hihetőleg cs. kir. főhercegséged által sem fognak mind teljesülni; de azért legyen meggyőződve hercegséged, hogy azt, mit a' körülmények akadályoznak, hercegségedtől követelni senki nem fogja; legyen meggyőződve: hogy azt, kit e' nemzet egyszer szívébe befogadott, onnan kiragadni többé semmi nem képes.

Mi, kiket e' nemes megyék a' közigazgatás illető ágai-
val megbíztak, hivatalunkat aként fogtuk fel, hogy igyeke-
zünk kiegyenlíteni azon ellentétet, melyet a' társadalmi,
napról napra fejledező viszonyok, és a' törvényhozás el-
maradott lépései mind inkább érezhetővé tesznek; és ezt
feladatunk tekintettük annyival inkább, minél függetlenebb
a' magyar megyei élet egy központosított kormány műkö-
désétől; tekintettük ezt feladatunk annyival inkább, mert kö-
rülkényünk között azt hittük, hogy a' törvényhozásnak álta-
lánosító működését a' megyei életben kell előkészíteni. És
ezen feladatunkat szeretjük is. —

Ezenkívül vallunk hűséget a' királynak és felséges ur-
alkodó házában, engedelmséget a' törvénynek, szívünk
legszentebb szeretetét hercegségednek.

Mi csekély emberek, kikből e' megye tisztviselői ka-
ra áll, az idő hullámai között el fogunk enyészni, az unokák a'
helyet sem ismerik majd, hova poraink örök nyugalomra le-
tették; azon mohos irományoknak sem veszik hasznát,
melyekből neveinket megtanulhatnák: hercegséged élni
fog, míg Európa történetében a' külön fajú népek történetei
össze nem olvadnak. —

Hercegségednek a' sors mindent megadott: virágzó
egészséget, erényt, kir. születést s hatalmas befolyást ott,
hol a' népek sorsa intéztetik; mi ehhez felséges uram önnek
még egyet kívánunk: azt, mi után száraz ajkaink hasztalan
sovárognak, azt, mi a' nemes és magas lelkek törekvésinek
legfőbb célja: di c s ó s é g e t, fényes hirt nevet,
mely él még akkor is, midőn e' por már régen elenyé-
szett. Egyébiránt midőn a' megye levéltárának kulcsait és
a' megye pecsétjét cs. kir. főhercegségednek ezennel alá-
zatosán általnyújtánám, magamat és tisztai társaimat cs. kir.
főherceg kegyelme legmélyebb alázatossággal ajánlom. —
A' beigtatási szertartás végeztével ő fenségeik, kiknek
minden nyomatékomból értelmű szava szünni nem akaró él-
jenviharral fogadtattok, körünket becses jelenlétükkel meg-
tisztelvény, az újon fősipán-főherceg elnökle alatt tüstint
rendes gyűlés-alakot öltött a'kk. és rr. gyűlekezete s né-
hány rövid tárgyalatú ügy vétetett elő, melyek után ő
fens. eltávoznak. Ezután szőnyegre került a' nm. m. királyi
helytartó tanácsintézménye, az ugynevezett tisztos osztály
szavazatát illetőleg, mely is a' már két tisztújítás és követ-
választáskori gyakorlat állapotában hagyatván a' törvényho-
zás intézkedése, az országgyűlési utasításokkal foglalko-
zó választottságnak adatott át a' kérdéses tárgyi iromá-
nyoknak 1820dik évtől fölterjesztésével. Mire még a'
küszöbön állott követválasztáshoz szavazatszedő küldöttség
nevezetvéni ki, a' kk. és rr. nagyszámú gyűlekezete esende-
sen s az élvezett örömmel örökös emlékével oszlott el. ©

PEST, oct. 17. Ismét egy nemzeti ünnepély előesté-
jén vagyunk. Holnap megyei követválasztásunk tartatik.
Már a' tegnapi fősipáni beigtatásra számos vidéki nemes-
ség gyűlekezett fővárosunkba s ittott szállongtak a' három-
színű tollas kortesek, de a' valódi szállítás csak ma volt, mid-
dön vasuton úgy mint szekereken egész vonalai érkeztek
a' joggyakorló alkotmányos seregnek. A' váci járásbeliek
(mintegy 400 főnyi csapat) beszállítása 91 pfrton volt ki-
alkudva a' vasúthivataltól s ugyanannyiban viszavitetésök.
Délut. 2 óra tájban 90 szekér vonult kortesekkel az ország-
uton az illői útról. Egy nagyszerű körjárat volt a' városon
keresztül határozva s kiindulási pontul a' szenatér jelölve,
mely ezuttal politikai fontosságra vergődött. A' legújabb
kiköveztetés által mesziről magasb láthatárt nyert széna-
piacz tág terén már délutáni 1 órakor kezdettek alakulni
mind kortes mind egyéb újságvágyó csoportozatok, melyek
is perczenkint szaporodván, harmadfél óra tájban sűrű
néptömeg hullámzott az egész félkörben, s nemzeti színű
zászlók lobogtak és hasonló színű papírtáblák (a' két kö-
vetjelölt Sz. M. s K. L. neveikkel) magaslottak fölötté. Ek-
kor érkeztek déleleg lovakon kortes-öltözetben a' pártve-
zéreket, köztök gr. B. L., gr. B. K., gr. R. G., gr. T. D., b. P. F.
'sat. s a' fősászlótartó V. L., kiknek vezérlete alatt új egyen-
be öltözött Morelly bandája harsogó zenéje mellett mintegy
25 zászlóval és számos táblácskával indult meg a' roppant
sokaság a' szénapiaczról nemsokára fel az országuton, a'
nemzeti muzeum, Kunewalderház 'sat. mellett egész az e-
vang. egyházig vonult s innen a' nagyhidutczába kanyarod-
ván, váciutczán be a' fehérhajónál s nagykaszánya mellett
a' vármegyeházig ment, minden lépten nyomon növekedve
s a' házablakokból derült s kíváncsi arczokkal találkozá.
Közbenközben megállt a' sereg s hatalmas rivalgásokkal

életet a' pártjelelőteit, sehol legkisebb rendtelenséget
nem követvén el, legesekélyebb bánalmat sem az ellenpárt
ellenében. Vidám öröm s mintegy biztos győzelemérzet su-
gárzott arcaikról. Megyeház elibe érkezvén a' sereg eleje
s a' pártfőnökök, néhány éljenzés után egy nagy asztal ho-
zatott ki utca közepére s helyet foglalának itt állva a' jelöl-
tek s a' csapat vezérszónoka b. E. J. higgadt beszédében ez
utóbbi legelőször is üdvözlé a' jelölteket mint Pestmegye vá-
lasztóinak közelgő hongyülésre ohajtott képviselőit; ezután
fejtegeté a' választási jog s kötelesség fontosságát, főleg a'
mostani körülmények közt s kíváná végre, hogy Pestmegye
az országgyűlés végével mondhasa, mikép választása jól
talált s helyes volt. Sz. M. megköszönve választóji bizodal-
mát, futólag érinté azon eseményeket, melyek befolyása
alatt ő az ellenzék hívévé fejlődött s pályáján egész mosta-
nig haladott; mondá: mikép az ellenzék az alkotmány és sza-
badság zászlója alatt haladván, magát a' trón iránti hűség s
ragaszkodásban senki által fölülhaladhatni nem engedi. Utá-
na K. L. szólt — isméretes szellemben, szokott hatással.
Erős hangja megszire hatott s hallható volt, majd az egész
nagy sokaságtól. Mind a' két jelölt beszédek előtt s után az
asztalról magasban emelték föl pártfelei által, kik innen az-
tán, még többszörös éljenzések után városzerzte kütözött
tanyáikra tértek csoportokban vissza. Ez a' K. pártiak nyi-
latkozványa volt; másik fél nem jelentkezett, Sz. M. általá-
nyos jelölt volt. Este felé, midőn hallomás szerint a' másik
párt is B. E. t. főjegyző választásában az e' töredékbeli ke-
vés számu hívekkel megegyeztek, B. pártiak is hallaták él-
jenzéseiket s mind a' két főpárt felei illető tanyáikon mulat-
tak zajosan ugyan, de békében egész, ki világos kiviradig, a'
a' kortesügyelők mindenütt híven s vizsgaszemmel őrizvén
a' gondviselők alá bizott nyáját, nehogy az ellenzék farka-
sai valahogy elcsábítsák.

Másnap már reggeli 5 óra felé vonultak a' választó
zászlóaljak a' megyeházba, hol minden üres lért elfoglalt a'
tömeg, melyhez hasonló mennyiségben még eddig aligha
jelent meg. Néhány órával később jelent meg az alkotmányos
haladók pártja s kölesönös ingerkedés komolyabb össze-
ütközést támaszthata, ha némely higgadtabb népszerű
tekintetőknel fogva közbe nem lépnek. 9 órakor fősipáni
helyettes ő mlga esendes s ingerültség nélküli választásra
intve a' hullámzó közönséget, a' gyűlést megnyitá, s azon-
nal egyhang s egy akarattal Sz. M. királyi Móríc első
alispán első követül megválasztatott. Az éljen, melynek
hangja ablakokat rengete meg, elvitathatlan jele a' biza-
lomnak, mely első alispán urban minden pártbeli részéről
helyezve van. A' második követet illetőleg azonban a' vé-
lemények szétáztak, s habár az alkotmányos haladók je-
lölje B. E. határozott nyilatkozattal a' gyűlés színe előtt visz-
szalépt is, s habár fölhivá elnök ő nsgát, hogy nem levén
lelépése által ellenfél, mondaná ki a' választó közönség több-
ségének akaratát: ő nga mégis a' kedélyek minden oldalról
megnyugtata tekintetéből a' szombati közgyűlés által el-
határozott szavazatszedő választványt illető helye elfoglalá-
sára szólítván fel, a' választást szavazásra boesátá; be is
csukattak azonnal a' megyeház kapui, s csak egyenkint bo-
csátatának a' nemes és honoratior urak a' gránátos utczára,
a' mint t. i. szavazásukat végezték. Ezen eljárás esti heted-
félíg tartott, mely idő közben a' zászlóaljak illető községek
szerint a' gránátos utczát elboritván ott zeneszó, éljenzések,
's vig kedélynyilatkozatok közt, oda penderített magyar jut-
kákkal járták a' esárdásokat, és mulattak szívből, lélekbelől.

Bevégeztetvén a' szavazás, eredménye lón: hogy 4262
szavazó közül Balla Endre 1314et, s Kossuth Lajos 2948
szavazatot nyert, s így ez utóbbi 1634 szótöbbséggel Pest-
megye második követének kikiáltott, s esküjét azonnal
egy remek beszéd kíséretében le is tette. — A' választást
nem akadályozá sem katonaság, sem valami szembetűnő
viszállkodás.

LIPTÓBÓL, october 14kéről. A' tegnap tartott
tisztújítás, és a' tegnapelőttre kütözött de hetivásár miatt
szinte tegnapra áttett követválasztás, igen esendes s na-
gyon szép rendben ment véghez. Követeknek választattak:
Szentivány Jenő első alispán és Rakovszky Móríc második
alispán. A' tisztújítás eredménye pedig következő: 1ső ali-
spán: Szentivány Jenő; 2od alispán: Rakovszky Móríc, az
első tulnyomó többséggel, a' második egyhangulag választ-
tatott meg; főjegyzők: 1ső Szentivány Márton, 2d. Szentivá-
ny Ádolf; aljegyzők: 1ső Kiszely Vendel, 2d. Szentivány
Barna b. hadi főpénztárnok: Lehoczky Károly; házi: Platthy
Donát; levéltárnok: Pongrácz Bonaventura; főügyészek:
1ső Detrich Dániel, 2d. Dobák Antal; tiszteletbeli főügyész:
Detrich Flórián; alügyészek: 1ső Bobroviczky László, 2d.
Pruzinszky Miklós; tiszteletbeli alügyészek: Lokcsánszky
Béla, Mattyassovszky Alajos, Luby Boldizsár, Lányi Samu,
Tholt István, Povolny László, Lehoczky Boldizsár és Pé-
ter; utigazgató: Rády Mihály; számvevő: Szmeccsány Gusztáv;
földmérő: Spengel Károly; utibiztosak: Luby Miklós,
Detrich András és Csemiczky Vendel; várnagy: Szmeccsányi

Miklós; aladószedők a' felső járásokban: Szentivány Ta-
más; az alsó két járásban: Csemiczky Péter. Az orvosok
mind meghagytak.

Napkeleti járásban fősolgabíró: Lehoczky János;
alszbíró: Horánszky Antal; tiszteletbeli főszbírói ranggal:
Szentivány János; esküttek: Kiszely Antal és Pongrácz Jó-
zsef; déli járásban főszbíró: Kubinyi Mihály; alszbíró: Palu-
gyay Móríc; tiszbeli alszbíró: Khebrits Frigyes; esküttek:
Platthy Ödön és Andaházy Elek. Éjszaki járásban főszbíró:
Joob Adolf; alszbíró: Okolicsány Albert; tiszbeli alszbíró:
Okolicsány Rudolf; esküttek: Bobroviczky Lajos és Ku-
binyi Ádolf. Napnyugoti járásban főszbíró: Kaszoniczky La-
jos; alszbíró: Platthy Gyula; tiszbeli alszbíró: Tholt József;
esküttek: Platthy Adeodát, Moys János és Okolicsány Antal.

— Kívánatos lenne: hogy Trattner-Károlyi Nemzeti Kalen-
dáriomába is ezen most történt tisztújítás szerint igazítottassék
ki a' megyei tisztviselők sora, mert az idei kalendáriomban
még olyanok találtak, kik részint meghaltak, részint elő-
léptettek, részint pedig már k. k. kinevezési hivatalokat visel-
nek. — Cs. kir. főherceg Magyarország közszereteti kir.
helytartójának körünkbeni fogadtatásáról jövő postával. —
Detrich Flór.

BORSODMEGYE. Miskolcz, oct. 17én. Követválasz-
tási gyűlésünk f. hó 14én tartott fősipáni helyettesünk el-
nökle alatt: követeink Bükk Zsigmond és Szemere Berta-
lan. A' választás felkiáltással történt; a' gyűlés szokott for-
malitások megtartásával együtt is alig tartott félórátig, an-
nyira egyhang s párt nélküli volt az egész választás; hogy
is ne! hisz mind két követünk iránt méltán emelkedhetett föl
a' bizodalom szózata, egyik a' jellemzilárd férfit, kit osz-
talan tisztelettel fog körülme gyénk minden párt színezete,
másik gazdag szép reményeket támasztó, sőt teljesítő te-
hetségeken. — Fősipáni helyettesünk vig lakomája re-
keszté be a' megye közbékéjét s egyezségét tanusító nap-
ot, hol a' vidám jó kedv s a' szives házigazdától buzditott
élénkség egyiké tevék azt a' legkedvesebkek közül; — az
estvét az új követeknek adott tisztelekdedek zárák be. —

Oct. 15én és 16án volt követutasító gyűlésünk, te-
hát — a' választás után; ohajtanók: bár e' példát mások is
követnék, mert csak akkor remélhető biztosabban a'
zavargásoknak és haladási kérdések, vagy is inkább azok
képviselőji ellen gerjesztett izgatásoknak megelőzhetőse, ha
az utasítások nem a' választások előtt, hanem után tárgyal-
tatnak; — nincs senkinek érdeke a' békés reformok kér-
déseit ellen agitálni, ha személyeket nem lehet az által meg-
buktatni, maga rendes folyamára hagyatik a' tárgyalás, és
nem l a i e u o k, hanem a' megye tanácsos férfiai határoz-
nak a' legfontosb életbe vágó utasítások körül; így történt
ez nálunk is; a' közterhek viselésének eszméjét, melyet
hajdan ebrudon kergete ki a' nemesség, vita nélkül elfogad-
tuk, a' hadi adóhoz a' nemzet és fejdelem közt kötenő,
mind kétfél jogait szentül biztosító s megszabó szerződés
esetében járulunk, a' megye közköltsegihez úgy, ha mind a'
menyiség, mind a' kivetés meghatározásában s a' besze-
desre nézve a' megye magára hagyatik; — a' nádorválasz-
tásra nézve a' törv. kijelöléshez ragaszkodunk, és ha István
főhg leend a' kijelöltek között, követeink egyenesen reá
szavazandnak, — különben utasítást kérendnek. — A' b. e.
nádor érdemei törvénybe czikkezését indítványozzuk; — az
ősiség-eltörles főohajtása levén a' rendeknek, az „uti possi-
detis“ elv megalapítása mellett minden ebeli kérdésnek
úgy a' mult mint jelenre nézve megszüntetését ohajják. —
Es itt szabadon ezen utasítási pont ellenében megjegyez-
nünk: hogy az ősiség több százados baját, mely az idült be-
tegségek közé tartozik, — illy egyszerű esomóvágással,
mely Blücher modorához hasonlít, megszüntethetőnek nem
hiszünk, — évszázadok hosszu során gyült baj követke-
zésből pár év alatt szabadulni nem békés reform után le-
het, hanem — a' gyógyításnak huzamosb időig kell tartania,
— s továbbá azon kívül, hogy visszaható törvény a'
civilizált Európában jelenleg közbotrány nélkül létre sem
jöhet, még arra is tekinteni kell, hogy bár a' nemzet ohajtott
jobbtele legyen is a' kütözött czél, az erre vezető eszköz ne
a' legkönnyebb, hanem a' legigazságosabb legyen; — igaz-
ság volna é pedig az, hogy erőltetési igények úgy, mint
zálogszerződési követelések egyiránt töröltessenek el ez ut-
többlak a' contractus contrahentibus legem ponit“ örök s
igazságos elve megtörésével s talán ezek igazságos igé-
nyeiktől fosztassanak meg, s boldoguljanak azok, kiknek
szerencsájök volt amazokat igazságos jogaiktól eltartóztat-
va huzamosb időig bitorlani másokat jogosan illető vagy il-
lehető vagyonokat: mi lenne ez egyéb, mint koronát tenni
fel azon esigamentü törvénykezési formákra, melyek-
keleddig a' szegény követelő a' „beati possidentes“ ek el-
len úgy is eléggé tractálva volt? azon eljárásra, mellynél
az idézést az ősapa kezdette, az unoka az actoratus megállá-
pítást érte meg, s a' pert nyerő 3dik nemzedék jutott ősz
hajszákkal azon keserü meggyőződésre, hogy százados
megnyert keresetének megvételtére fundus nem találtak?

ügyben fölterjesztett mult tartományi gyűlés 43 cz. 2 §-ban kifejezett kérelem e' gyűlésből is fölterjesztendő. 22) Szegnia városnak illető jogaiba kívánt visszahelyeztetése iránt tett elméleti intézkedés ismétlendő s' ő felségéhez intézendő, hogy Szegniában kikötő-építhetési engedelmet adni méltóztatott. 23) Követ urak oda munkáljanak, hogy Kaproncza sz. kir. város és a' körösi katonai végezed közt a' mult tartománygyűlés 40d. pontjában kitett versenygek eligazítottassanak. 24) A' turmezei kérdés megoldatása tekintetéből az ezen ügyben még mult tartománygyűlésből tett fölterjesztésre legfelsőbb válasz sürgettségük annál is inkább, mert a' tartománygyűlés ezen kérdés megvitatásába a' kir. propositiók folytán bocsátkozott, mert a' turmezeiek vitájkák, miszerint nekik Zágrábmege közgyűlésén fejenkinti szavazhatási jogot biztosít az 1723:92 törvény, holott ezen törvény (a' varasdiak szerint) csupán azon kiváltságok és szabadságok élvezetében erősíti meg őket, mellyeket addig nyertek; hogy azonban Turopolya közönség a' fejenkinti szavazás jogával sem akkor, sem az előtt soha nem élt a' zágrábi közgyűléseken, s' hogy ennél fogva azon jognak használatában őket az idézett törvény meg sem erősíthette, maguk a' turmezeiek bizonyítják, kik 1830ban illy jognak rájuk leendő terjesztéseért nyilvános lépéseket tettek, mi fölöslegessé válandék, ha már bírtak volna olyannal. Ezt erősíti az ide vonatkozó leirat tartalma is, melly nekik fejenkinti befolyást csak a' megyei választásoknál enged. Hogy minő jogokkal bír Turopolya nemes közönsége Zágrábmege irányában, azt a' t. kerület napi gyakorlatán kívül kiváltságai s' törvényink mutatják; itt csak azon hibás okoskodást igazítja meg a' levelező, miszerint az 1723d. törvény nem erősíthet meg őket nemesi szavazhatásban, holott a' nemesi jogok egy főbbike a' közügyekbei egyenes befolyhatás, vajjon miben erősítette volna meg tehát az idézett törvény, midőn nemesi jogaik használatában őket továbbra is háborítatlanul rendelé hagyatni? Aztán az idézett resolúció is a' választásoknál egyenes és fejenkinti befolyást enged; s' ez nem elég a' varasdiaknak a' nemesi jogok bizonyítására, holott alkotmányos életünkben kényesb ovadék nincs, mint a' hivatalnokink iránti választási jog, vajjon ez törvényes képpesség nélkül megadatnék é' turopolyaiaknak. 29) A' mult tartományi gyűlés 40 cz. megállapított azon határozat, hogy a' magyar országgyűlésre küldendő horvát követeknek nyílt megbízó-levelek adassanak, vétessék teljesedésbe; a' választvány itt még azt is kívánta, hogy a' horvát követek hiteltételre szorítottassanak, miszerint a' magyar országgyűlésen a' horvát tartományokat híven képviselendik s' utasításait pontosan tartandják meg sat. mi a' rr. által elvettetett. 26) Horvátországi követekül Varasmege részéről ajánltanak: Busán Herman, Sermage Otto gr.; Prandau Gusztáv báró, Voikffy Zsigmond gr., Ozsegovich Metell, Vukosinovich Lajos, Zsigrovich Ferencz, Pászthory József, Krajsevich Ferencz, Bunjik József, Kozsik Iván és Mazsuranich Iván. 27) A' Száva, Dráva és Kulpa folyamok szabályoztatása, ugy a' vukovár-flümei vasut építtetése akint szorgalmaztassék a' magyar országgyűlésen, hogy Zágrábnak Triestei öszszekötetése fenhagyassék. A' harminczad és vámvizonyok szűnjenek meg, szabad kereskedés hozassék be, s' az így támadandó kincstári jövedelem-hiány az ország által kész pénzben fiztessék vissza. Ugyanezen kereskedési szempontból Sziszek kiváltságos város földesuri és katonai hatóság alól kivételt, sz. kir. várossá emeltessék. 28) A' mult tartományi gyűlés 43dik pontja szerint ezen gyűlés folytán mindazon pont új tárgyalás alá vétessék, mellyek a' mult magyar országgyűlésre küldött követeknek utasításképen adattak s' a' szükségessé ujonnan jegyeztessenek föl. E' tárgyban Varasmege küldöttei sajnálkozásukat fejezik ki a' gyűlés fölött, hogy a' mult tartományi gyűlés határozata mellőzésével ezen utasítások kinyomatása elmulasztatván, azok az egyes törv. hatóságoknak szükséges tudomás és tájékozhatás végett meg nem küldettek; ennél fogva Varasmege képviselői a' tartományi gyűlésen oda törekedjenek, hogy jövőre a' tartományi gyűlések minden határozati szoroson teljesíttessenek s' erre azon egyedek alkalmaztatnak, kik a' jegyzőkönyvben világosan is megneveztetnek; s' hogy tovább minden remonstráció, mellyek a' tartományi gyűlésekből kelnek, s' minden resolúció és leiratok, mellyek ahoz intéztetnek, a' törvényhatóságoknak küldessenek meg.

Az eddig közlött utasítási pontok olyanok, mellyek 1845d. évbéli tartományi gyűlés határozatán alapulnak; az ezután következők pedig az újabb idők s' igények fejleményéből meríttetek; mikre azonban az eddigi terjedelmesség miatt is majd csak jövő számunkban térendünk vissza. PESTVÁROS. Habár ohajtottam is, midőn követeink megválasztását multkori levelemben tett ígéremhez képest e' sorokban megírni szerencsés vagyok, egyszersmind az azoknak adandó utasítást közölni: mindazáltal ez alkalommal még kénytelen vagyok azt azon időre halasztani, midőn az annak kidolgozására kiküldött vegyes bizottság

munkálatát befejezendí. — Ezuttal tehát csak követválasztásunkról.

Miután az öszszes közpolgárság által és közül a' még életben levő 102. választó-polgár számához aránylag 51 képviselő választatott, a' tanács a' követek megválasztását f. é. oct. 14ére tűzte ki; midőn is reggeli 9 óra tájban a' vál. polgárok saját teremükben, a' képviselők pedig más külön szobába öszszegyűlvén, a' tanács által az első követi állomásra K. F. tan. Sz. E. főkap. és Fr. Fr. közpolgár jelöltettek ki. —

Ekkor a' képviselők közül egy küldöttség jelent meg a' tanács előtt kijelentvén, hogy képviselőtársaik kívánsága az, miszerint nemesak a' követek választásába, de az azoknak adandó utasítás kidolgozásába is befolyhassanak. E' kívánság méltányosságát átlátta ugyan a' tanács s' azt örömmel teljesítendő is, de miután nemesak azon k. k. leiratban, melly szerint a' követválasztásba befolyhatás közpolgároknak is engedtetik, nyilvánosan ki van téve, hogy a' követeknek adandó utasítást a' tanács és választott község készítsék; hanem az ez érdemben legfelsőbb helyre tett s' multkori levelemben is közlött alázatos feliratra tagadó választ nyert, kezei kötve levén egyedül azt nem teheté. — Többszöri üzenetváltogatás után végre 11 órakor elkezdett a' szavazás, s' a' vál. polgárok mindegyike sorban szavazott; azután a' képviselőkre kerülvén a' sor, midőn szavazásra felszólítottak, küldöttség által jelenték, hogy ok az utasítás kidolgozásában részt nem vehetvén, szavazni sem akarnak. — E' küldöttség távoztával a' tanács a' vál. polgárság kívánságára isjeles főjegyzője K. L. által még egyszer felszólítandóknak vélte, hogy lennének talán még is közöltük olyanok, kik szavazni kívánnak, ezek tehát éljenek jogukkal, de a' kiküldött főjegyző ur azon válaszzal tért vissza, hogy a' képviselői testület, kettőt kivéve, szilárdul ragaszkodik nézetéhez. — Határozatott tehát, hogy e' körülmény a' képviselők újabb folyamodványával együtt, mellyben az utasítás-kidolgozásba leendő befolyhatásért esedeznek, a' nm. m. kir. hótanácsnak s' illetőleg legfelsőbb helyre alázattal fölterjesztetik, a' szekrényke pedig, mellyben a' szavazatok voltak, lepecsételtetett.

Másnap azaz oct. 15én a' képviselői testület a' tanács elibe hivatván, ujlag iparkodott a' tanács és vál. polgárság őket szavazásra bírni, felhozván nekik, hogy az utasítás kidolgozásával vární fognak, hogy abban, ha folyamodványukra, mellybe foglalt kérelmeket minden kitélhető módon elősegítendik, kedvező válasz érkeznék, részt vehessenek, de ok azt felelék, hogy így a' követek választásával is várhatnak, mert nemde azért választatnak a' követek, hogy azok az országos karok és rendek előtt a' polgárság érzelmeit tolmácsolni köteleességöknek tartásák, s' miután ezt nem fejezhetik ki a' követeknek, akkor mi okból a' választás? — Hát ha tagadó választ nyerne, szólt egyik tan. akkor sem választanak? Azon esetben viszonzá N. J. képviselő, fájni fog ugyan, hogy legfőbb okajásunk nem teljesült, de királyom parancsának mint hű magyar alattvalója, mindenkor engedelmeskedni fogok. —

Végre a' vál. polgárság, miután a' tanács tovább nem ereszkedhetett, minden viszátkodás és kedély ingerültség elkerülése végett engedett, és a' tanács kívánságára írásbeli nyilatkozatban kijelenté, hogy a' képviselői testületnek a' vál. polgárok számához aránylag kész befolyást engedni az utasítások kidolgozásába, mire a' képviselők egészen kiengesztelődvén, a' béke köztük ismét helyreállott. S' így f. hó 19ére kitűzött követválasztás következő eredményel ment véghez: 1ső követi állomásra kijelöltek közül K. F. 115., Sz. E. 8., Fr. Fr. 17 szavazata volt; — a' 2ik helyre kijelöltek közül K. I. 69., B. E. 62., M. I. 12 szavazata, és így szavazattöbbséggel követekül Koller Ferencz tan. és Károlyi István vál. polgár választattak meg. — Végre a' vál. polgárok és képviselők közül az utasítást kidolgozó választványhoz tagok nevezettek.

ERDÉLYI ORSZÁGGYÜLÉS.

ELŐLEGES KÖZLÉS. XCIV. országos ülésben october 11kén elnök ő nmlga, miután egy értette, hogy az urbéri törvényezikkel még nincsenek készen, a' kk. és rket a' „partium“ ügyének tárgyalására híván fel, következőleg mondotta ki a' határozatot: A' mai tanácskozás tárgya iránt némi csekély eltéréseken kívül, mellyeket kijelentése végén fog szoló elnök érinteni, e' teremben egyes érteleme nyilvánult, melly, ugy látja, következőkben öszszpontosul. Ertésökre esvén a' kk. és rnek, miszerint a' partiumi törvényhatóságokhoz a' testvérhoni országgyűlésre meghívó kir. levél érkezett, és követválasztások iránt rendelkezés tétett, felhiva érzik magukat minden törvényes utat és módot megkísérteni a' végett, hogy az említett részeknek e' hon-tól elszakasztása meg ne történjék. E' czélből alázatos fölirattal járulnak ő felsége elibe, mellyben hivatkozva mindazon diplomatikai és törvényes adatokra, miket e' tárgyban két országgyűlésről tett fölterjesztéseikben elősoroltak és megfejtvén, mikép a' részek elszakasztása Erdélynek politikai

létezését semmisítné meg, midőn egyfelől a' törvényhozó testületben az azt alkotó elemek közti sulyegyent fogatná fel, másfelől országgazdászati tekintetben adó, ujonczállítás és országos közjövödelmekre nézve fogna zavart előidézni, kijelentik, hogy részükről a' partium elszakasztásában meg nem egyeznek, és kérik ő felségét, hogy Erdélynek a' leop. dipl. és számos törvény által biztosított épségben tartását fenyegető veszélyt eltávolítani méltóztassék, remény táplálván a' kk. és rket, hogy akkor, midőn ő felsége erdélyi hű alattvalóit több nevezetes jogaik elismerésével kegyelmeskedett szerencsésíteni, nem fogja megengedni Erdély alkotványos létének öszszeromlását. Azonban a' két magyar haza egyesülése fölötti egyezkedésektől a' kk. és rr. nem lévén idegenek, méltóztassék ő felsége Magyarország részéről országos bizottság-kinevezés iránt rendelkezni, mellyel az e' tárgyban terv-dolgozásra megbízott erdélyi rendsz. bizottság kölesönösen értekezvén javaslatot készítsen az egyesülés minő föltételek alatt létesülhetéséről. E' javaslat a' törvényhatóságok kihallgatása után fogván országos tárgyalás alá kerülni. Kijelentik továbbá a' kk. és rr. e' föliratban, mikép sem az 1836:21, sem azon t. cikket, mellyre az idézetben hivatkozás történik, Erdélyre nézve kötelezőnek el nem ismerik. Egy más iratot I s t v á n es. k. főberezeg m. kir. helytartó ő felsége elibe határoztak a' kk. és rr. terjeszteni. E' föliratban, a' partium elszakasztása elleni adatok rövid elősorolása mellett, nyilvánítandják azon szilárd reményüket, miként azon pillanat, melly ő felsége megjelenével a' testvérhoni nagygyű és boldoggá lételenek korszakát nyitja meg, nem támaszthat vést Erdély alkotványos egén, és hogy ő felségében, kihez a' testvérhoni annyi magasztos reményt csatol, Erdélynek is alkotványos léte legfőbb pártolójára kell számítani. És kijelentik végre, hogy a' két haza egyesülése tárgyában csak ugy remélhetnek sikeres lépéseket tehetni, ha Erdély csonkittatása által a' két hon közti testvéri bizalom és rokonszeny meg nem rendítetik, s' nem lesz megfosztva Erdély olly kiegyesítő részétől, melly a' nagy munka végrehajtásában valamint egyfelől igen fontos tényezőül szolgálna, ugy másfelől nélkülé talán az egyezkedésbeni erélyes és sikerre vezető fellépésre szük-séges tekintélye és nyomatéka fogna csorbát szenvedni. Ezen elveket határozták a' kk. és rr. a' két föliratban kifejtteni. E' mellett kimondották, miszerint az egyesületi hitnél fogva elvárják a' partiumi t. hatóságoktól, hogy a' magyarhoni országgyűlésre meg fognak követeket küldeni. A' többség nézetei ezen előadottakban öszpontosultak. Most már az eltérő véleményeket említi meg szoló elnök. Némelylek azt kívánták, hogy az egyesülési terv kidolgozását ne a' rend. hanem egy most választandó új bizottságnak tegyék köteleességévé. Erre nézve szoló elnöknek magán-nézete is az, miként e' bizottságnak bajosan lehetvén előbb, mint a' jelen országgyűlés utáni időközben működni, ez ő flge kir. megerősítése nélkül nem történhetnék, a' mi aztán hozszadalmasabb eljárás. A' mi azon különbséget illeti, miszerint némelylek azt kívánták kimondani, hogy Erdély bizonyos föltételek alatt hajlandó az egyesülésre, mások ellenben a' bizottság kinevezésen kívül semmi elvet nem akarnak felállítani: ugy véli szoló elnök, hogy talán jó lesz megmaradni a' mult országgyűlés e' tárgybéli határozata mellett. Fogaravid. köv. kérdi: benne van é a' határozatban, hogy Erdély hajlandó az egyesülésre, vagy nincs? Különbön semmit sem tettünk. Kolozsm. köv. Ugy véli a' kk. és rr. most két elv kimondásával mentek tovább, mint a' mult országgyűlési; egyik a' hajlam nyilvánvátása, másik a' bizottságnak a' magyarhoniival egyezkedésre való utasítása. Elnök: Ez az általa kijelentett végzéssel egyre megy ki, miután olly tárgyat, melly elvileg sem volna elfogadva, fölösleges lenne bizottságra utasítani. Ezzel némelylek fölirási és t. javaslatok felolvasása és köziratra adása után az ülés eloszlott, napirendre az urb. t. cikkek levén kitüzve.

Az october 15kei orsz. ülésben kihirdetett k. leiratok közül egy az erdélyi országgyűlés berekesztési határidejét f. eszt. october 30kára szabja.

KÜLFÖLD.

AMERIKA. Az amerikai hadsereg még folyvást Mexico főváros mellett, áll — írják Veracruzból sept. 1jéről mintegy három angol mérföldnyi távolban, Scott tábornok engedte fegyverszünet erdevényit várva. Négy biztos jelent meg nála mint békealkudozó a' fővárosból s' békes kiegyenlítésnek néztek elibe általányosan.

PORTUGÁLIA. Oct. 5kei lissaboni hírek szerint Saldanha s' Costa Cabral közt a' meghasonlás elhárítottat s' a' mindkét oldali választási bizottságok egygyé olvadtak, közösen a' septembristák s' royalisták ellen munkálkodandók. A' szabadelvű választási bizottság a' miniszterséghez egy feliratot intézett, mellyben a' választási előkészületeknél erőszakoskodások s' nyomatásokat tiltakozólag emeli ki; ezen feliratra egy királyi rendelvény következt, melly egy törvényszéket nevez ki, a' választásoknál előfordulan-

dó vitakérdések 's nehézségek eldöntésére. E' végzemény azonban ugy látszik sem a felirat-benyújtókat sem az angol követet nem elégité ki 's ismét új miniszterkrisisról beszélnek. A' torresvedrasi foglyok még be nem érkeztek.

SPANYOLORSZÁG. Sürgöny-tudósítás által a francia kormány Madridból oct. 4kéről hirt vón, hogy Izabella királynő új miniszterséget nevezett ki, mely is következőleg alakult: tanácselnök 's külügyi miniszter Narvaez tábornok, Sartorius belügyi, Orlando pénzügyi, Ros de Olano közoktatási, Cordova hadminiszter. Az illető kir. kinevezési végzemény oct. 4kén jelent meg a' Gaceta-ban. Madrid tökéletesen nyugott volt.

Oct. 2kai lapok mitsem foglalnak magokban, mi csak távolról is a' két nappal később beállott miniszteri fordulatot sejtette volna. Espartero érkezését várták 's azt hívték, hogy ez oct. 10. 's 12ke közt történni fog. Oct. 10ke, a' királynő születésnapja hallomásszerint sok előléptetés, érdemrend 's kegyelem-osztogatás által, főleg a' hadseregben, vala ünnepélyesítendő.

Az egész cataloniai határszél ostromállapotúnak van kijelentve. Minden akár Franciaországból Cataloniába, akár viszont utazó egyed köteles papirosait katonai parancsnokok által látomásztatni.

Sept. 28kán azon cataloniai gyáros bizottság, mely Salamanca pénzügyminiszterrel ennek terve 's az ezzel összefüggésben álló mostani vámla csökkentése ellen értekeződő vala, Barcelonából Madridba megérkezett. A' gyárosok csak lépések sikerét várják, ez alatt azonban sikerelenség esetére képezik magokat még fenyegető állásra is. E' végre a' munkásokat, kikkel több év óta folytonos villongásban állottak, ismét magok részire megnyerni iparkodnak. Mig így Salamanca akadályokra talál e' részről, még komolyabb fenyegetik őt Anglia tájáról. Barcelonából is egy 7000 aláírással ellátott hála-felirat intézettek a' királynőhöz Espartero visszahívásaért. Concha nyilatkozványa, miszerint ezentul semmiféle carlista fogoly agyonlövetni nem fog, jó benyomást okozott.

A' belügyminiszter egy rendeletet hozott, mely az ország belsejének egészen új alakot fogna adni, ha különben tökéletesen életbe léptethető. Mint tudják, Spanyolország eddigelő tartományokra volt fölosztva, melyek élén ugyanannyi főnök állt. Ezek közvetlen a' belügyi minisztertől független 's kerületek polgári kormányát vezérlék. Melletők minden tartományban egy felügyelő volt, ki az adószedést kezelte 's ki csak a' pénzügyi minisztertől fogadott el rendszabályokat. Azonkívül azonban a' felsziget nagy katonai kerületekre van fölosztva, melyek élén főkapitányok állanak, kik ismét a' hadminisztertől függenek. Ezek fölhatalmaztatási köre olly terjedelmes, vagyis inkább annyira korlátlan, hogy azok e' részben egy török pasához hasonlítanak. Naponkinti tapasztalás bizonyítja, hogy a' főkapitányok halál 's élet fölött van joga, hogy a' törvények hatását megakadályoztathatja, a' hadállapotot egész kerületében saját nézete szerint intézheti, a' kormánytiszteket — sőt még a' politikai főnökök 's ügyelőket is változtathatja. Régóta érzik a' spanyolok a' katonai hatóságok tulsúlyának polgári jogok terjesztése általi kiegyenlítése 's az igazgatási folyam egyszerűsítése szükségét. A' belügy-miniszter tette most a' mérész lépést egy erre czélzó végzemény-hozással. Ennek következtében a' felsziget polgári igazgatáskezelésüül tizenegy főkormánylatra (Ujcastilia, Catalonia, Andalusia, Valencia és Murcia, Galliczia, Aragonia, Granada, Ócastilia, Estremadura és Burgos) osztatik fel. Mindegyik élre egy polgári főkormányzó állítatik, kitől ismét kerületbeli min-

den egyes tartomány polgári kormányzóji függennek. Ezek főnökei a' polgári igazgatásnak alárendelt kerületeikben, 's különös szabályzatot nyerne fölhatalmazási körük és szolgálati viszonyaikat illetőleg. A' főkapitányok 's egyéb katonai főnökök a' polgári kormányzót fegyveres hatalommal segítni tartoznak, valahányszor ezek azt kívánják. A' tartományi felügyelők mostanra meghagyatnak, később azonban megszűnnek. Ezen végzemény, mely oct. 15kén vala életbe lépendő, a' katonai pártnál nagy nemtetszést szült, 's egy olly országban, hol a' törvényeket maguk a' miniszterek 's még inkább a' katonai hatalommal fölrüházott személyek pusztá szavakul tekintik, könnyen előreláthatni, hogy egy kerületi polgári főkormányzó mégis az ottani főkapitány akaratát kényszerülend követni. A' belügyminiszter ezt ugy látszik jól tudá, mert míg a' végzeményi bevezetésben fősükségül mondja ki, hogy a' polgári kormányzást kizárólag polgári személyeknek kell kezelni, az általa kinevezett tizenegy polgári főkormányzó közt nem kevesebb mint 4 katonai egyed találatik. Utóbbiak azonban öszveszen a' régi mérsékelt párthoz tartoznak. — Prim tábornok Párizsból Madridba érkezett.

ANGLIA. Victoria királynő 's a' királyi család négy hónapi távollét után oct. 5dikén ismét a' windsori palotába tért vissza. — A' hajózási törvények végső órája közelg. A' lapok erősen sürgetik megszüntetésüket 's főleg Franciaország példáján iparkodnak kimutatni, mily ártalmasan hat egy illetén különítési rendszer saját kereskedésükre. A' „Morning Chronicle“ jelenti, mikép e' nézetekben a' miniszterség véleménye rejlik ismét ez ügyet illetőleg, 's nyíltan kimondja, hogy a' hajózási törvények már túlélték magukat. Boszszantási akadékoskodási rendszernek nevezi azt, mely azonban nemskóra a' gabnatörvények sorsát követendő 's végül vizsgálja a' révbirtokosokat féltett érdekeik veszélyeztetése iránt, figyelmeztetvén őket, miszerint a' britt révézet csak ollyatén országokkal közlekedésben haladhat elő, melyek hasonló hajózási törvények békóji közt sinylenek, nem pedig ott, hol kereskedési szabadság uralkodik. —

FRANCIAORSZÁG. Lajos Fülöp születésnapja oct. 6kán a' st. clouidi várban nagy lakomával ünnepeltetett, melyen az öszszes miniszterek jelen valának. Ugyanazon nappól kelt Molitor grófnak rokkantpalotai kormányzóvá kinevezetése. Másnap Joinville herceg Toulonba utazott, a' hajócsapati fővezérség átvételére. A' hg Praslinféle történet alkalmakor kormány elleni gyűlölségre bujtogatás miatt bevádolt Reforme lap felelős kiadójának pere a' szajnai eskütszék előtt eldöntetett. Ledrurollin követkamrai tag védelmezé a' vádlottat. A' jury (mellynek öszszeszerkesztésénél a' statusügyész a' viszszaütatási jogot kimerítette, mig a' vádlott épen nem használta magát) vétkést mondott ki 's Leutre ur e' szerint három hónapi fogságra 's 3 ezer franknyi bírságra ítélletett.

Az ismeretes abyszzíniai utazó d'Abbadie ur a' fehér Nilus fölfedezését tulajdonítja magának. Jomard urhoz intézte egyik levelében eleinte csak azon gyanitólagos állítással lép föl, hogy a' folyam főforrása nem délről, hanem Kafától kanyarodik. Aragoéhoz intézett későbbi levele 'szerint ezen sejtelmét csakugyan valósulnak állítja.

A' börtörmés gazdagon itült ki egész Franciaországban. Alsóburgundban annyi termett, hogy nem találnak elég hordót 's helyet a' pinczében számára. Párizs körül is rendkívül gazdagon fizetett a' szüret 's egy Argenteuil községben 80 ezer darab hordóval termett. Ehez jár végtelen menyiségű gyümölesmust, melyet Normandia 's Picardia

tartományok termettek 's ezt és a' gazdag aratást tekintetbe véve, Franciaországban a' dolgozó osztály a' legközelebb telet tulbőség ölében 's kéjei közt töltendi.

OLASZORSZÁG. Az aprontei hegységben Reggio mögött a' fölkelők guerillabandákká alakultak; kiszolgált katonák, nyugalmazott tiszték, gazdag földbirtokosok csatlakoztak a' forradalomhoz. Heves ingerültséget okozott hallomás szerint Reggio-ban azon körülmény, hogy egy gazdag földbirtokos (évenként 12 ezer ducati jövedelme volt) főbe lövetett. A' fölkelők pénzzel bőven ellátatvák 's a' különféle csapatok közt állítottak szigoru rend uralkodik. — Jóllehet még nyílt küzdelem nem fordult elő, a' királyi sereg már is nagy veszteségeket szenvedtek. Számos egyenruhát vittek a' megöltöktől Nápolyba. Az egész Romeo család (hét személy) részt vesz a' lázadásban. — Pizzo (Calabriában) szinte fel-lázadt, 's a' fölkelők az ottani nemes családok egyikét Trenta Capillit meggyilkolták. A' calabriai fölkelők zászlója vörös kereszt fehér alapon, környezve annyi zöld csillagtól, mennyi statusa van Olaszországnak. Mint tudva van, Olaszországnak nemzeti színe fehér, vörös és zöld.

A' caninoi herceg házibörtönt kapott Rómában. Ugyanis tisztelkedni akarván a' pápánál 's Ferretti bíbornoknál, sehol nem fogadtatott el. Mons. Rusconinál, kit szinte nem talált vala honn, az előszobában Ferretti egy nyilatkozványára bukkant, mely róla is bő adagban emlékezik. Erre jegyzeteket tón a' herceg 's különben is többrendű gúnymondásokat hullatván az egész szolgazemélyzet előtt, ez a' pápa fülébe hatott, ki is a' hercegnek tüstint házi börtönt rendelt. — Ennek daczára a' herceg ugyanazon nap maga zászlóaljával a' Villa Borghesebe ment fegyvergyakorlásra. Itt a' felebbvalóktól fegyverletételre kényszerített 's haza kísértetett, hol is a' szobáji elé rendelt börtönört csak azon fogadás alatt rázható le nyakáról, hogy a' palotát a' megszabott idő alatt semmi esetre sem hagyja el.

Rómában egyik legfőbb napi foglalkozás a' polgárorség. Fegyvergyakorlás, szerkezet, igazgatás — minden egyéb életkérdéseit e' nemzeti intézkedésnek akép kezelik, mintha milliók forognának szőnyegen. Némely városokban örömet nélkülölnek a' polgárok színházi 's egyéb élvezeket, csak hogy fegyvert vásárolhassanak magoknak. Rómában e' végre aláírás nyitattott, Bolognában Pizzardi mar-chese az egész polgárhadi zenekart önköltségin egyenruhátatá, 's gróf Malvezzi Ranuzzi Oktáv 20 embert szerel-tet föl. E' szerint folyvást tart a' lelkesülés a' polgárhadak iránt.

A' pénzügyi szükség eltávolítására a' pápai kormány kölesönt szándékozik fölvenni. Napokban Rotschild báró volt az örök városban mintegy 24 óráig 's Pietro Ferretti gróf egy igen ügyes 's gyakorlott pénzember — a' bíbornok testvére társaságában ismét Nápolyba utazott vissza.

Florenzben — oct. 6dikáról írják — jelesen csak a' polgárorség fölfegyverzetésével foglalkodnak. Több magán-személy már lekötölte magát a' testületnek álgnyakkal megajándékozására. Mindenütt aláírási iver keringnek 's tekintélyes nők alakultak társaságba, mely adakozásokat gyűjt fegyvervásárlásra 's ha lehet hasonlólag álgyszerzés-re. Hallomás szerint egy lóműgyár is van alapulában.

TÖRÖKORSZÁG. Sept. 29kei konstantinápolyi hírek szerint a' város még ment volt az epemirigtől. Odeszszában már uralkodott kevés időig; Samsunban szinte kitört már; Trapezunban sept. 9kétől 18kaig 300 epemirigyes közöl 103 halt meg. Galliczia, Sziléz és Morvaországról jelentett illetén hírek valótlanok.

84ik szám.

ÉRTESÍTŐ.

1847.

Gőzösök járása 1847dik october hónapban:

Pestről Bécsbe, Pozsonyba és Győrbe mindennap reggeli 6 órakor.

A' t. cz. Győrbe utazók Gönyőből oda külön gőzös által szállítatnak.

Zimonyba, mindennap, keddet kivéve, és pedig: hétfőn és pénteken lefelé Tittelnek, fölfelé Eszéknek; csütörtökön és szombaton lefelé Eszéknek, fölfelé Tittelnek.

Drenkovára szerdán és vasárnap.

Elindulási idő: reggeli 6 óra.

Öszszeköttetési napok Konstantinápolyi- és Odeszszával:

Vasárnap, october 3, 10, 17, 24 és 31én az oláh részen Konstantinápolyi.

Vasárnap, october 3, 17 és 31kén a' török részen Konstantinápolyi.

Vasárnap, october 10 és 24én az oláh részen Odeszszával.

A' t. cz. utazók igen kéretnek, hogy utimálhájokat indulási nap előtt legfeljebb esti 8 óráig méltóztassanak a' hivatalban feladni, mivel a' gőzös elindulása előtt reggel feladottak csak a' legközelebb gőzössel küldethetnek el; a' málháknak épen indulása előtt egyenesen hajóra szállítása pedig nem engedethetik meg. — Pesten, october 1jén 1847.

Gőzhajósági hivatal 3—5

Csődület.

A' sávári királyi főhivatal részéről közhírré tetetik, hogy a' helybeli elemi nagyobb tanodánál megüritt 12 osztály tan-szék, mellyel évenként 200 pf. ből álló díj, 18 becsi öltözi fa, 4 p. m. buza, 12 p. m. gabona meghatározott kamarai áron meg-váltandó járandóság, 1 mázsa só, és szabad lakás vagy on öszszekötve betöltendő; — azon egyedek, kik ezen tanító állomásért folya-

modni akarnának, hiteles bizonyítványai-
kat cefelöl, hogy e' hivatalra szükséges ké-
pességgel bírnak, 's a' magyar, német és
tót nyelvet tudják, kérő-leveleikhez mel-
lékelni el nem mulasztzák, zene ismerett-
séggel ellátott egyedeknek különben ha-
sonló kiképzettességök és tulajdonaik mel-
lett a' többiek felett előbbségök leszen.
Sávárott szent Mihály hó 25én 1817.
1 3

Árverési jelentés.

A' főmlgm. k. udv. kamara részéről közhírré adatik, hogy f. év october hó 27kén az esztergami érseki palotában boldogult herceg primás Kopácsy Józser tömegéhez tartozó lovak, ugymint 6 feke-

te, és 6 pej városi, ugy 11 könnyebb, és
mustra-lovak, nemkülönben az esztergo-
mi majorból 19 fejős tehén, 2 bika, és 14
űsző és tinó borjak nyilvános árverés
utján a' legtöbbet ígérőknek készpénzbeli
fizetés mellett el fognak adatni. 1—3

† Hegyaljai szőlő-kiállítás nem tartathatik az idén. Mintán azon ele-
mi csapásokon kívül, mellyek folyó esztendőben Hegyalját hó mértékben érték, a'
közelebbi napokban volt esőzések és derek a' szőlőket szerfölött megrongálták;
—ezokbul a' f. 1817dik évi october-hó 26kára főmél. Brezenheim Ferdin-
ránd hg. sárospataki várában tervezett hegyaljai szőlő kiállítás meg nem tartat-
ha ik, miről a' közönség ezennel értesítettik.